

Evropska peticija solidarnosti z Grčijo – vprašanja in odgovori

Koliko znaša grški dolg?

Grški “reševalni” program se je začel leta 2010, ko je grški dolg znašal 310 milijard evrov ali 133 odstotkov grškega bruto domačega proizvoda (BDP). Danes grška vlada še vedno dolguje 317 milijard evrov. 78 odstotkov dolga ima v rokah “trojka” – Mednarodni denarni sklad (MDS), evropska komisija in evropska centralna banka.

Kaj se je zgodilo, ko se je reševalo Grčijo?

Denar reševalnih programov je bil namenjen predvsem evropskemu finančnemu sektorju. Manj kot 10 odstotkov denarja je doseglo prebivalke in prebivalce Grčije, 90 odstotkov posojil pa je šlo za poplačilo evropskih finančnih igralcev, ki so bili v preveliki meri izpostavljeni grškemu vladnemu dolgu, od evropskih bank, investicijskih in pokojninskih skladov do drugih investitorjev.

Kakšni so bili učinki grške dolžniške krize in pogojev “reševalnega” programa?

Nadaljujoča se dolžniška kriza in varčevalni ukrepi, ki so bili vsiljeni Grčiji v zameno za posojila, so uničili grško gospodarstvo in družbo. Varčevalne politike so pomenile velikanske reze plač v javnem sektorju, zmanjševanje števila delovnih mest, nižanje pokojnin in okrnitev osnovnih javnih storitev, kot je zdravstvo. Milijoni Grkinj in Grkov so bili zaradi krize potisnjeni v revščino, solidarnostne mreže pa so prevzele nalogo zagotavljanja temeljnih pravic ljudi. Brezposelnost v Grčiji presega 25 odstotkov, s skoraj dvema tretjinama mladih brez zaposlitve.

Kaj je grška komisija resnice o dolgu?

Predsednica grškega parlamenta, Zoe Konstantopoulou je pred kratkim ustanovila Komisijo resnice o javnem dolgu. Komisija, ki jo sestavljajo dolžniški strokovnjaki s celega sveta, pregleduje grški dolg z namenom, da se ugotovi, kolikšen del dolga je sploh legalen, legitimen in poplačljiv.

Je bila evropska konferenca o odpisu dolgov organizirana že kdaj prej?

Poziv za evropsko konferenco o odpisu dolga temelji na “londonski konferenci”, s katero se je leta 1953 podprlo odpis dolga Nemčiji. Na konferenci leta 1953 se je doseglo odpis 50 odstotkov nemškega dolga drugim vladam, posameznikom in institucijam *zunaj Nemčije*, ter poplačilo preostanka dolga, ki je bilo pogojeno s tem, da Nemčija pridobi z drugih koncev sveta prihodke za poplačilo. Grčija je bila ena od držav, ki so odpisale nemški dolg.

So dolžniške krize pogoste?

Pogostost dolžniških kriz se je dramatično povečala odkar so vlade v 1970. letih zrahljale pravila, ki urejajo globalni finančni sistem. Med leti 1941 in 1970 so vlade prenehale odplačevati svoje dolgove šestkrat. Med leti 1971 in 2004 je število takih primerov zraslo na 129.

Dolžniške krize v 1980. in 1990. letih ter varčevalni pogoji, ki so spremljali posojila MDS in Svetovne banke, so povzročili dve ali več “izgubljenih desetletij razvoja” na globalnem jugu. Med leti 1980 in 1990 se je število ljudi, ki živijo v revščini v južni Ameriki povečalo s 144 na 211 milijonov. V Afriki se je število ljudi, ki živijo v ekstremni revščini (z manj kot 1.25 dolarja na dan), povečalo z 205 milijonov leta 1981 na 330 milijonov leta 1993.

Ali odpis dolgov deluje?

Prek iniciative močno zadolženih revnih držav (HIPC Initiative) in po svetovni kampanji je prišlo do odpisa dolgov v 36 državah v skupni vrednosti 130 milijard dolarjev, večinoma v podsaharski Afriki. To je prihranilo milijarde dolarjev letno in zagotovilo, da so milijoni ljudi imeli dostop do zdravstvene oskrbe in izobraževanja. Vendar pa si vse države, ki so potrebovale odpis dolga, niso mogle pomagati v okviru HIPC iniciative, ki so jo oblikovali upniki in ki so jo spremljali neugodni pogoji. Tudi zato potrebujemo nova, pravična pravila, kako se hitro in pravično spopasti z dolžniškimi krizami. Z namenom, da se oblikuje taka pravila, je bil v začetku leta 2015 ustanovljen Odbor ZN za dolg, a sta EU in ZDA do sedaj bojkotirali njegova zasedanja.

Viri (v angleščini)

Grška komisija resnice o dolgu: <http://greekdebttruthcommission.org/>

6 dejstev o grškem dolgu: <http://jubileedebt.org.uk/reports-briefings/briefing/six-key-points-greek-debt-weeks-election>

Poziv grških gibanj k vseevropski mobilizaciji: <http://www.change4all.eu/change-in-greece/detail/call-for-a-european-bottom-up-mobilization-from-movements-of-greece.html>

Odbor ZN za dolg: <http://www.unctad.info/en/Debt-Portal/Events/Our-events/GA-events-on-Legal-Framework-for-Debt-Restructuring-Processes/>

Podpora tej peticiji

Gre za iniciativo civilnodružbenih organizacij in mrež iz cele Evrope. Če bi se vaša organizacija rada pridružila in pomagala pri širjenju podpore tej peticiji, prosimo, kontaktirajte jonathan@jubileedebt.org.uk.